

### **Covid-19 și impactul său asupra diagnosticării cancerului colorectal:**

#### **o analiză retrospectivă pe 5 ani într-un spital universitar din România**

Octavian Adrian Maghiar<sup>1,2†</sup>, Mircea Șandor<sup>2†</sup>, Mădălina-Andrada Blaj<sup>3</sup>, Marius Belean<sup>3</sup>, Andrei Ardelean<sup>3,4</sup>, Violeta Turcuș<sup>4,5</sup>, Teodor Andrei Maghiar<sup>1,2\*</sup>, Adina Pop-Moldovan<sup>6,4\*</sup>, Endre Mathe<sup>4,7\*</sup>, Alin Bodog<sup>2</sup>, Carmen Neamțu<sup>3,4</sup>, Cristina-Adriana Dehelean<sup>8,9</sup>, Ovidiu Laurean Pop<sup>2</sup>, Bogdan Dan Totolici<sup>3,4</sup>, Andreea-Adriana Neamțu<sup>4,9,10</sup>

<sup>1</sup>Doctoral School of Biomedical Sciences, University of Oradea, Romania

<sup>2</sup>Faculty of Medicine and Pharmacy, University of Oradea, Romania

<sup>3</sup>1st Department of Surgery, Clinical County Emergency Hospital of Arad, Romania

<sup>4</sup>Faculty of Medicine, Vasile Goldis Western University of Arad, Romania

<sup>5</sup>National Institute for Economic Research Costin C. Kiritescu of the Romanian Academy

<sup>6</sup>Department of Cardiology, Clinical County Emergency Hospital of Arad, Romania

<sup>7</sup>Institute of Nutrition, University of Debrecen, Hungary

<sup>8</sup>Faculty of Pharmacy, Victor Babeș University of Medicine and Pharmacy from Timișoara, Romania

<sup>9</sup>Research Center for Pharmacotoxicological Evaluations, Victor Babeș University of Medicine and Pharmacy from Timișoara, Romania

<sup>10</sup>Department of Pathology, Clinical County Emergency Hospital of Arad, Romania

### **Rezumat**

**Introducere:** Cancerul colorectal, al treilea ca incidență și al doilea ca mortalitate în rândul cancerelor din întreaga lume, reprezintă cea mai frecventă tumoră malignă a tractului digestiv. În România, acesta este cel mai frecvent diagnosticat tip de cancer (afectând aproximativ 0,06% din populație/an). În timpul pandemiei Covid-19, legislația de prevenție a transmisiei virale a SARS-CoV-2 ce a afectat accesul la serviciile de asistență medicală în ambulatoriu, alături de teama de infecție SARS-CoV-2 a pacienților, au avut consecințe asupra diagnosticului și tratamentului tuturor celorlalte patologii.

**Metode:** Studiul retrospectiv de cohortă pe o perioadă de 5 ani a fost realizat într-un spital clinic județean de urgență din Arad, România, și a inclus 1329 de pacienți nou diagnosticați cu cancer colorectal.

**Rezultate:** Vârsta la diagnostic a scăzut în perioada inițială a pandemiei Covid-19 până la 68,50 [95% CI (67,90–69,11)] ani, cu cel mai mare procent (7,41%) de pacienți cu cancer colorectal cu debut precoce, o creștere constantă post-pandemică a procentului de pacienți de sex masculin (de la 52,71% în 2019 la 62,20% în 2022) și a pacienților din mediul urban (de la 54,18% în 2018 la 70,10% în 2022), a pacienților internați prin prezentare în regim de urgență (atingând valoarea maximă de 83,95% în 2020) și care necesită o perioadă mai lungă de spitalizare (10,03 [IC 95% (8,76-11,30)] zile în 2020 scăzând post-pandemic până la 8,37 [IC 95% (7,44-9,30)] zile în 2022). Cel mai frecvent diagnostic de cancer colorectal al pacienților din populația de referință este neoplasmul malign al rectului (cod C20.0 conform ICD-10), în timp ce cele mai frecvente complicații au fost maladia aderențială peritumorală, ocluzia și perforația, întâlnite la pacienții cu comorbidități precum hipertensiune arterială, cardiomiopatie ischemică, diabet zaharat, obezitate și steatohepatită non-alcoolică.

**Concluzii:** Particularitățile regionale ar trebui analizate pentru a viza cu predilecție populația expusă riscului de dezvoltare a cancerului colorectal și pentru a direcționa cât mai corespunzător resursele necesare în populația de referință, în special în perioadele de criză, similare pandemiei Covid-19.

**Cuvinte cheie:** cancer colorectal, prezentare la spital, pandemia COVID-19, diagnostic secundar, complicații